

РЕШЕНИЕ

№ 2472

гр. София, 16.09.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Д СЪСТАВ, в публично заседание на осми април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Мазгалов

Членове: Силвана Гълъбова
МАРИЯ ЕМ. МАЛОСЕЛСКА

при участието на секретаря Илияна Ив. Коцева
като разгледа докладваното от МАРИЯ ЕМ. МАЛОСЕЛСКА Въззивно гражданско дело № 20211100508656 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 - 273 ГПК.

С решение № 263062 от 01.11.2019 г., постановено по гр.д. № 78062/2018 г. по описа на СРС, Гражданско отделение, 173 състав, е признато за установено по предявения по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск, че „У.К.Б.“ АД дължи на Т. Д. Н. на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД сумата от 1250,00 лева, представляваща надвзети за периода м.01.2016г.-м.11.2017г. възнаградителни лихви по Договор за банков кредит № 1611/27.09.2007г., като искът е предявен като частичен от общо 2666,53 лева.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от „У.К.Б.“ АД /ответник по делото/. Жалбоподателят навежда оплавания, че решението на СРС е неправилно, като при постановяването му съдът допуснал нарушения на материалния закон, на процесуалните правила и не се съобразил със съдебната практика. Оспорва се правилността на извода на първия съд, че клаузата за договорната лихва от процесния договор за кредит не е била индивидуално уговорена между страните, като в тази връзка жалбоподателят се позовава на събраните гласни доказателствени средства /показанията на разпитания свидетел И./. Поддържа, че всички клаузи в процесния договор са били индивидуално уговорени, доколкото ищецът е имал възможност да се запознае със съдържанието на представения му от банката проект, но не е направил никакви предложения за изменение на клаузите на договора. Оспорва изводите на съда, че клаузата от договора е нищожна като даваща безконтролно право на банката да променя размера на възнаградителната лихва, дължима от

кредитополучателя. Счита, че е налице изключението на чл. 144, ал. 1, т. 3 ЗЗП, както и че размерът на лихвата обосновано е бил завишен, като за увеличението ищецът е бил уведомен. Поддържа, че възнаградителната лихва не може да бъде под размер от 7,22 %, посочен при сключването на договора. В обобщение на заявените с жалбата оплаквания до въззивния съд е отправено искане да отмени решението и да отхвърли предявения иск.

Жалбата е оспорена с отговор, подаден от ищеца в производството, с който се поддържа, че решението е правилно и следва да бъде потвърдено. Изложени са съображения, че клаузите на договора, в т.ч. и тази за дължимата по договора възнаградителна лихва не са били индивидуално уговорени, като в тази връзка в производството са били събрани гласни доказателствени средства. Позовава се на клаузи от договора и на заключението на съдебно-икономическата експертиза, като обобщава, че е надвнесъл по договора за кредит суми, които банката не е имала основание да начисли, с оглед което и се е обогатила неоснователно за сметка на кредитополучателя със сумата от 2897,47 лева за периода. Въззиваемият моли за потвърждаване на обжалваното от ответника решение.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба доводи за пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. По правилността на обжалвания съдебен акт и във връзка с доводите, съдържащи се в сезиращата настоящата инстанция въззивна жалба, съдът намира следното:

Не се спори по делото, а и се установява от представените по делото писмени доказателства, че между страните е сключен договор за стандартен ипотечен кредит № 1611/27.09.2007г., по който ответникът е кредитор, ищецът е кредитополучател, а М.Е.А. е солидарен длъжник. По силата на този договор банката е предоставила на ищеца обезпечен с ипотека кредит в размер на сумата от 44 800,00 лева с цел покупка на апартамент. Ищецът се е задължил да я върне, заедно с начислените върху нея лихви и комисионни, на равни анюитетни погасителни ежемесечни вноски съгласно представен погасителен план за периода 05.10.2007г. - 05.09.2032г. В т. 4 от Договора е уговорено, че годишният лихвен процент се образува като сбор от базисния лихвен процент по т. 10.3 и т. 10.4 от Условиата по кредити на физически лица, определен съгласно т. 11.1.1 при подписването на договора и надбавка. Размерът на надбавката е определен на 2,649%, а на базисния лихвен процент (месечния SOFIBOR) – на 4,571%. Съгласно обсъжданата клауза размерът на възнаградителната лихва се определя на посочения за периода 05.10.2007 г. – 05.09.2032 г.

Видно от т.11.1.1 от условията за усвояване, обслужване и изпълнение на задълженията по договора, **базисният лихвен процент се определя от Управителния съвет на банката или оторизирано от него лице въз основа на съответно посочения индекс в т. 10.3 или**

10.4 от Условието по кредити на физически лица. Според 11.1.3, при кредити, които се издължават чрез изплащане на анюитетни вноски, годишният лихвен процент **е фиксиран в размера по т. 4.1а и не се променя, освен ако пазарните условия налагат необходимост от увеличаването му с най-малко един пункт.** Изрично е вписано, че кредитополучателят дава съгласието си кредиторът да променя едностранно без допълнително споразумение с кредитора размера на годишния лихвен процент и на анюитетните вноски, когато базисният лихвен процент нарасне с повече от 1 пункт от уговорения между страните размер.

В т. 4.1а от договора годишният лихвен процент е обвързан с индекса SOFIBOR, чиято стойност към момента на сключване на договора е определена на 4,571%. Така общият годишен лихвен процент към датата на сключване на договора е равен на 7,22%.

Видно от съдържанието на писмо, изх. № 0911-16-002918/09.07.2015г., изпратено от ответника до ищеца, че последният е уведомен, че допълнително, извън стойността на SOFIBOR, текущата стойност на базовия лихвен процент е увеличена с 1 пункт на 01.12.2008г., с 1 пункт на 05.04.2009г. и с 1 пункт на 15.06.2009г. Установено е събиране на лихви, заплатени с 3880,07 лева повече от дължимите, поради което се изразява готовност същата сума да бъде възстановена по сметка на ищеца.

В хода на първоинстанционното производство са разпитани свидетелите М. Е.Н. и И.П. И..

От показанията на св. Н., съпруга на ищеца и солидарен длъжник по договора за кредит, се установява, че договорът с ответника е бил сключен в банковия клон на дружеството в гр. Враца. Ходили са в банката три пъти – за да се интересуват при какви условия кредитът може да бъде отпуснат, за представяне на изисканите от страна на банката документи и за подписване на договора. Свидетелят не си спомня съпругът ѝ да е чел договора, тя със сигурност не е чела съдържанието му. Разяснили са им условията, като на въпрос на ищеца може ли отделни клаузи да бъдат предоговорени, са им отговорили, че се касае за стандартен договор за кредит. Обяснили им, че *лихвата е фиксирана в размер на около 7,3 %*. Представили са им текста на договора готов и те само са го подписали.

От показанията на свидетеля И., служител на ответника, се установява, че в периода около 2007 г. е провеждал предварителни разговори с клиенти на банката във връзка с кредитиране, предоставял е общи условия, проекти на договори и т.н. за запознаване, като в случай че клиентът има предложения или възражения, той счита, че е бил свободен да ги изкаже. Договорът се подписва от клиента, ако няма възражения по текста на договора и след одобрение от страна на банката за отпускането на сумата. За конкретния договор от страна на кредитополучателя не е имало възражение по съдържанието на договора. Свидетелят е разяснил в показанията си, че на „местно ниво“ служителите нямат правомощия да нанасят промени в съдържанието на договорите. В случай че клиентът има възражения и/или предложения, същите се изпращат до правния отдел в Централното управление на банката и решението се взема там. В досието по процесния кредит свидетелят не е открил възражения от кредитополучателя по съдържанието на договора. Свидетелят е заявил, че договорът представлява типова бланка, клаузите на която подлежат на обсъждане при възражения от клиента. Не си спомня по възражения на клиент да е бил

променян размерът на дължимата от кредитополучателя възнаградителна лихва.

От заключението на съдебно-счетоводната експертиза съдът приема за установено в производството, че за периода след 05.08.2015 г. ответникът е прилагал договорна лихва по процесния кредит в размер на 7,22 %. Съобразно размера на тази лихва дължимите от кредитополучателя лихви за периода са в размер на 4618,30 лева, колкото са и заплатените от страна на ищеца. Предсрочни погасявания по договора за кредит са извършени след процесния период – а именно на 16.10.2018 г., когато вземанията на банката по договора за кредит са били погасени изцяло.

От заключението на допълнителната съдебно-счетоводна експертиза се установява, че при отчитане на промените на индекса SOFIBOR през процесния период, т.е. ако банката е прилагала в отношенията с кредитополучателя лихва съобразно тези промени, то дължимата лихва в този случай би била в размер на 1720,83 лева, като разликата възлиза на сумата от 2897,47 лева.

При така установеното от фактическа страна, въззивният съд према от правна страна следното:

Фактическия състав на иска по чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД изисква предаване, съответно получаване на нещо при начална липса на основание, т. е. когато още при самото получаване липсва основание за имущественото размястване.

В разглеждания случай е установено, а и това не е спорно, че между страните е бил сключен договор за банков кредит, чиято регламентация се съдържа в разпоредбите на чл. 430 – чл. 432 ТЗ. Същият е формален – в закона е предвидена писмена форма за действителност – чл. 430, ал. 3 ТЗ, която в случая е спазена. За банката – кредитор няма друго задължение освен да отпусне уговорената парична сума, като срещу това задължение кредитополучателят /респ. солидарният длъжник/ има няколко насрещни задължения, а именно: да върне главницата, заедно с уговорената лихва по кредита; да използва кредита по предназначение; да даде на банката необходимите сведения във връзка със сключването и изпълнението на договора, да даде обезпечение.

Доказано е също така, че в изпълнение на договора ищецът е заплатил на ответното дружество през процесния период възнаградителна лихва в общ размер на 4618,30 лева, като прилаганият от банката годишен лихвен процент е договореният при сключването на договора в размер на 7,22 %.

Първият спорен между страните въпрос по същество във въззивното производство е свързан с валидността на оспорената клауза.

В тази връзка следва да се посочи, че настоящият съдебен състав приема, че кредитополучателят е физическо лице, на което по силата на процесния договор е предоставен кредит, който не е предназначен за извършването на търговска или професионална дейност, поради което същият има качеството на потребител по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, а съответно банката е търговец по смисъла на § 13, т. 2 от ДР на ЗЗП.

При осъществяването по реда на чл. 20 ЗЗД систематическо и граматическо тълкуване на клаузата на т. 11.1.3 от процесния договор във връзка с останалите клаузи от същия, в т. ч. т. 11.1.1 и т. 11.1.2, смисълът, който произтича от целия договор и неговата цел, в контекста на изискванията добросъвестност и лоялни практики при предоставянето на ипотечни кредити, въззивният съд приема, че оспорената клауза се отнася до изменението на годишния лихвен процент. Последното означава, че годишният лихвен процент от 7,22 % е първоначален, като същият може да е различен за следващите лихвени периоди, предвид че с приложимите към договора общи условия банката е предвидила възможност за изменение на същия при необходимост от увеличаването му с оглед изменения на пазарния индекс SOFIBOR. Клаузата на т. 11.1.3 изрично предвижда възможност за промяна на годишния лихвен процент по кредити, издължавани чрез анюитетни вноски /каквото е сключеният между страните по настоящото дело/, когато пазарните условия водят до необходимост от увеличаването му най-малко с 1 пункт. Видно е от буквалния смисъл на спорната клауза, че тя предвижда забрана за всяко друго изменение на първоначално определения лихвен процент от 7,22 %, освен в посока увеличение и то минимум с 1 пункт. Липсва възможност за намаляване на лихвата по т. 4. 1а при аналогична обратна промяна на пазарните условия.

Въззивният съд счита, че оспорената клауза не се явява индивидуално уговорена по смисъла на чл. 146, ал. 2 ЗЗП, тъй като е част от стандартни, изготвени предварително и типови условия на банката и кредитополучателят и солидарният длъжник не са имали възможност да влияят върху съдържанието ѝ. Отделно от това следва да се посочи, че по делото липсват данни, че включването на спорната клауза в договора е в резултат на изричното ѝ предварително обсъждане и съгласие на потребителите по отношение на нейното съдържание, а доказателствената тежест в тази насока е била на банката с оглед правилото на чл. 146, ал. 4 ЗЗП – в показанията на разпитания по искане на ответника свидетел не се съдържа конкретна информация за горепосоченото обстоятелство. В този смисъл кредитополучателят може да се ползва от защитата на потребителите, предвидена в ЗЗП, който в частта, касаеща регламентацията на неравноправните клаузи в потребителските договори, въвежда разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори.

Кредитополучателят е в положението на по-слаба страна в отношенията си с банката, както от гледна точка на позицията му в преговорите, така и на степента на информираност – положение, което го принуждава да се съгласява с установените предварително от банката условия, без да може да повлияе на съдържанието им. Клаузите на договорите за банкови /ипотечни/ кредити не следва да нарушават основни принципи, в т. ч. и този на равнопоставеност, на който се основават отношенията между банката и потребителя, както и императивни разпоредби на закона.

Освен че при осъществяване на банкова дейност ответникът трябва да полага дължимата грижа на добрия търговец, за да гарантира надеждна и сигурна банкова система и защита на интересите на клиентите си, по силата на чл. 147, ал. 1 ЗЗП клаузите на договорите, предлагани на потребителите, трябва да бъдат съставени по ясен и недвусмислен начин,

като при неизпълнение на това задължение, следва да намери приложение императивната норма на чл. 147, ал. 2 ЗЗП, която предписва, че при съмнение относно смисъла на определено условие то се тълкува по благоприятен за потребителя начин.

В разглеждания случай предвиденото в оспорената клауза обстоятелство за едностранна промяна на лихвата не зависи от волята на банката, тъй като представлява неподвластен на страните обективен пазарен индекс. Същевременно прилагането на това обстоятелство е обусловено от изричен акт на банката, а не е налице автоматизъм на промяната. В процесния договор не се съдържат условията на кредита, регламентиращи методиката и математическия алгоритъм /начинът на формиране на едностранно променената лихва за съответния период и отделните компоненти в тази формула/, т. е. не са инкорпорирани условията – вътрешните правила на банката, изисквани от чл. 58, ал. 1, т. 2 ЗКИ, по реда на които се взема решение за промяна на приложимия към договора лихвен процент. Следователно процесната клауза от договора, която въвежда правото на кредитора едностранно да променя размера на възнаградителната лихва /чрез изменение на БЛП – един от нейните компоненти/ – цената на кредита, която е съществен елемент от договора за кредит, е неравноправна. В договора не е посочен никакъв алгоритъм и правила, по които БЛП ще бъде променян, съответно няма и правило за обвързаност на изменението на лихвения процент по кредита с изменението на стойностите на пазарния индекс SOFIBOR, които принципно биха били основание за промяната – няма изискване лихвата да бъде повишена именно с конкретния процент на повишение на индекса SOFIBOR; независимо от размера на изменение на SOFIBOR единствено от банката зависи с колко точно ще измени лихвата и то единствено в посока повишаване на същата.

Разпоредбата на чл. 143 ЗЗП обявява, че неравноправна клауза в договор, сключен с потребител, е всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, като законодателят установява различни хипотези, без изброяването да е изчерпателно. Според т. 10 от цитираната норма неравноправна е тази клауза в потребителски договор, която позволява на търговеца или доставчика да променя едностранно условията на договора въз основа на непредвидено в него основание. Приложението на тази норма е изключено в случаите, установени в чл. 144, ал. 2 и ал. 3 ЗЗП.

В разглеждания случай не е налице фактическият състав на изключението по чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП, на което се позовава жалбоподателят – сделките с ценни книжа, финансови инструменти и други стоки или услуги, чиято цена е свързана с колебанията/измененията на борсовия курс или индекс или с размера на лихвения процент на финансовия пазар, които са извън контрола на търговеца или доставчика на финансови услуги /въздействие на свободния пазар и/или държавен регулатор/. В Решение № 77 от 22.04.2015 г. на ВКС по гр. д. № 4452/2014 г., III г. о., ГК е даден отговор на въпроса по приложението на предвиденото в горепосочената норма изключение от правилото за неравноправност на клаузи, като е прието, че за преценката дали е налице такова изключение е необходимо методът за

индексиране и промяна на цените да е описан по ясен и недвусмислен начин и потребителят да е получил достатъчно конкретна информация как търговецът може едностранно да променя цената, а в Решение № 424 от 02.12.2015 г. на ВКС по гр. д. № 1899/2015 г., IV г. о., ГК е прието, че не е достатъчно за приложението на изключението по чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП посочването в спорната договорна клауза на обективните обстоятелства, независещи и извън контрола на банката, които могат да доведат до промяна на размера на лихвения процент по кредита, а следва да са отнапред установени и методиката и математическият алгоритъм за начина на формиране на изменението, и обвързаността на конкретния размер на промяната на лихвата с конкретния размер на изменението на пазарния индекс, за да се предотврати възможността търговецът да изменя произволно размера на лихвата по кредита без да се съобрази с конкретното променено ниво на лихвения процент на финансовия пазар.

В Решение № 95 от 13.09.2016 г. на ВКС по т. д. № 240/2015 г., II т. о., ТК е прието, че договорът за жилищен ипотечен кредит не е сделка, имаща за предмет финансови инструменти и че с оглед въведеното в чл. 58, ал. 1, т. 2 ЗКИ изискване, конкретната формула за определяне на възнаградителната лихва – методиката за изчисляване на лихвата, съответно базовия лихвен процент, е съществен елемент от съдържанието на банковата сделка и като такъв, изключва възможността да бъде едностранно променян от кредитора след сключването на договора, независимо дали лихвеният процент е фиксиран или променлив. Прието е, че когато на потребителя не е предоставена предварително достатъчна конкретна информация как банката може едностранно да променя цената на доставената финансова услуга, както и когато методологията на банката, включена във вътрешните ѝ правила, не е част от кредитния договор, кредиторът не може да се счита за добросъвестен по смисъла на общата дефиниция за неравноправна клауза по чл. 143 ЗЗП, за да е приложимо правилото на чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП. В този смисъл е и Решение № 205 от 7.11.2016 г. на ВКС по т. д. № 154/2016 г., I т. о., ТК,

Не е налице и фактическият състав на изключението по чл. 144, ал. 2, т. 1 ЗЗП. Посочената разпоредба изисква промяната на лихвения процент, дължим от потребителя, да може да бъде осъществена едностранно, само ако е налице основателна причина, а на потребителя е обезпечено правото на изразено несъгласие чрез едностранно прекратяване на договорната връзка /безусловно/. От това следва обаче задължението за кредитора да установи в договора, респ. в Общите условия, по ясен, недвусмислен и разбираем начин, всички обективно съществуващи обстоятелства, т. е. такива, които са извън контрола на търговеца и които обуславят приложение на установената едностранна възможност за промяна на разходите по кредита, в т. ч. и възнаградителната лихва. Или следва да бъде договорно очертана методиката за определяне на лихвения процент, с която да бъде конкретизиран видът, количествените изразения и относителната тежест на отделните компоненти, като съответно всеки от тях следва да бъде обвързан с обективни критерии, чието настъпване е онзи юридически факт, който предполага добросъвестност при упражняване правото на кредитора за едностранна промяна на лихвения процент. При липсата на такива критерии, които могат да бъдат изведени като основателна причина за промяната на базовия лихвен

процент /както е в частност/, изключението на чл. 144, ал. 2 ЗЗП не може да бъде приложено – в този смисъл Решение № 165 от 2.12.2016 г. на ВКС по т. д. № 1777/2015 г., I т. о., ТК.

Следователно банката е обезпечила за себе си правото произволно да изменя БЛП в посока само на увеличение със ставка, която тя счита за целесъобразна /право на автономна преценка/, за постигане на своите стопански задачи, т. е. за реализиране на търговска печалба. По този начин е накърнен принципът на добросъвестност и е създадено значително неравновесие между правата и задълженията на банката и кредитополучателя и то във вреда на последния, тъй като при неизвестни /респ. непрозрачни/ основания той не би могъл да предвиди евентуалните промени на годишния лихвен процент.

Следователно обезпечаването на възможността банката едностранно да измени размера на възнаградителната лихва – цената на кредита, която е съществен елемент от договора за кредит, само в посока на увеличение, при липсата на предвидена реципрочна автоматична промяна на годишния лихвен процент и при неустановени в договора за кредит конкретни обективни показатели, поставя ищеца в неравноправно положение по смисъла на чл. 143, т. 10 ЗЗП, поради което следва да се приеме, че клаузата на т. 11.1.3 от раздел II. Условия за усвояване, обслужване на кредита и изпълнение на задължения по сключения между страните договор за банков ипотечен кредит е неравноправна, поради което и нищожна – чл. 146, ал. 1 ЗЗП, както законосъобразно е приел и първоинстанционният съд.

По мнение на въззивния състав на съда обаче дължимата по договора възнаградителна лихва за процесния период е в размера по т. 4. 1а – 7,22 %, тъй като липсва установена по допустим начин в договора и Общите условия възможност за едностранна промяна на лихвата от която и да е от страните. Със сключването на договора страните са изразили съгласие, че годишният лихвен процент, посочен като абсолютна величина в горепосочената клауза, се фиксира и остава в посочените стойности освен в хипотези, когато се налага неговото увеличение. В тази посока дори са свидетелските показания на св. Н., която е заявила, че при сключването на договора им е било разяснено, че лихвата е фиксирана и същата е в размер около 7.3 %. Не е налице уговорен с договора механизъм, по силата на който за банката да възниква задължение да съобразява промените в пазарния индекс SOFIBOR на едномесечна база и същите по автоматичен начин да се отразяват на размера на годишния лихвен процент, дължим от кредитополучателя по договора за кредит.

Клаузата на чл. 4.1.а от договора за кредит въззивният съдебен състав намира, че е уговорка, определяща основния предмет на договора, а именно възнаграждението, дължимо на банката за ползването на предоставения от нея на потребителя финансов ресурс. Ето защо и същата, макар да не е индивидуално договорена, не може да бъде преценена като неравноправна, ако е ясна и разбираема – чл. 145, ал. 2 ЗЗП. Клаузата за възнаграждението на кредитодателя е съществен елемент на договора за кредит и изискването на яснота и разбираемост се счита за изпълнено, не само ако цената е посочена ясно от граматическа гледна точка, но и ако от съдържанието □ може точно да бъде разбран обхватът на поетото задължението и средният потребител, относително осведомен и в разумна степен наблюдателен и съобразителен, да разбере икономическите последици от сключването на

договора. Именно такава въззивният съд намира да е процесната хипотеза (в този смисъл: решение № 87/06.11.2019 г. по т. д. 848/2017 г., ТК, I отд. на ВКС и др.).

За приложими по делото въззивният съд намира и разясненията, дадени в решение № 92/09.09.2019 г. по т. д. № 2481/17 г. на II т. о. на ВКС, съгласно които при клауза в договор за банков кредит, с която е постигнато съгласие дължимата от кредитополучателя цена по възмездния договор за банков кредит да се формира от два компонента - БЛП с точно определен към датата на подписване на договора размер в проценти и договорна надбавка, с възможност за промяна на цената (лихвата), обусловена от промяна на БЛП, но при липса на ясна методика и условия за промяната, доведена до знанието на кредитополучателя, е неправопонавна по смисъла на чл. 143, т. 10 и т. 12 ЗЗП и нищожна съгласно чл. 146 ЗЗП, но само в частта, даваща право на банката - кредитор да променя едностранно лихвата при промяна на БЛП, но не и в частта, определяща дължимата към момента на сключване на договора лихва, включваща БЛП и договорна надбавка в определен размер.

При конкретна преценка на съдържанието на клаузата на чл. 4.1.a от договора, регламентираща и периода на издължаване на кредита, в която са изразени като абсолютна стойност компонентите, образуващи размера на годишната лихва – базов лихвен процент и надбавка, въззивният съд намира, че не се внася неяснота относно цената на кредита, тъй като за средния потребител е разбираемо /а и това е установено от показанията на св. Н./, че общият размер на лихвата представлява сбор от двата елемента и се изисква само прилагане на едно аритметично действие за изчисляването □. В тази връзка е необходимо да бъде взет предвид и възмездният по дефиниция характер на договора за банков кредит съгласно чл. 430, ал. 1 във връзка с ал. 2 ТЗ, при който заплащането на лихвата представлява насрещна престация на кредитополучателя за ползването на предоставените му парични средства. Въведеното изискване в относимата нормативна уредба относно посочването на метода на изчисляване на лихвата, от една страна, е изпълнено с посочването на двата лихвообразуващи компонента, а от друга страна, евентуалната промяна на базовия лихвен процент е предмет на регламентация в други оспорени клаузи, а не в обсъжданите.

Предвид изложеното въззивният съд намира, че в отношенията между страните през процесния период приложим е размерът на възнаградителната лихва, фиксиран с договора към момента на неговото сключване. При сключване на договора за кредит кредитополучателят е разбрал обхвата на своето задължение и е бил наясно, че дължи възнаграждение в конкретно посочените размери - базовия лихвен процент към момента на сключване на договора /4,571 %/ и фиксираната надбавка /2,649 %/. От значение за преценката за действителността на обсъжданата клауза и приложимостта ѝ в отношенията между страните е и обстоятелството, че в същата не е изрично предвидено право на банката за промяна на базовия лихвен процент, поради което сама по себе си клаузата не е неправопонавна. В този смисъл е са Решение № 60095 от 16.08.2021 г. на ВКС по т. д. № 663/2020 г., II т. о., ТК, Определение № 415 от 5.07.2022 г. на ВКС по т. д. № 29/2021 г., I т. о., ТК, Определение № 420 от 26.05.2022 г. на ВКС по гр. д. № 3385/2021 г., IV г. о., ГК; Определение № 121 от 17.02.2022 г. на ВКС по гр. д. № 2556/2021 г., III г. о., ГК и др., в

която е застъпено разрешението, споделяно и от настоящия състав на въззивния съд.

По изложените съображения и предвид основното заключение на вещото лице следва да се приеме, че предявеният иск е неоснователен. През процесния период ищецът е заплащал възнаградителна лихва по договора съобразно уговореното, поради което и не е налице неоснователно обогатяване за банката-ответник вследствие обедняване на ищеца, т.е. не са налице предпоставките от фактически състав на неоснователното обогатяване, обосноваващи уважаване на иска по чл. 55, ал. 1, изр. 1 ЗЗД за процесната сума.

Предвид несъвпадението в изводите на двете съдебни инстанции по основателността на предявения иск, обжалваното решение следва да се отмени, а предявеният от ищеца иск да бъде отхвърлен.

По разноските:

Решението на първоинстанционния съд следва да се отмени в частта за разноските, като такива да се присъдят в полза на ответното дружество. Същите са в размер на сумата от 849,20 лева /депозит, от който е изплатено възнаграждение на вещото лице и адвокатско възнаграждение, заплатено по банков път на процесуалния представител на страната/. Сума в посочения размер следва да се възложи на основание чл. 78, ал. 3 ГПК в тежест на ищеца.

За въззивното производство на основание чл. 78, ал. 1 ГПК разноски се следват на въззивника. Сторените в тази фаза на процеса разноски са в размер на сумата от 524,20 лева /държавна такса за въззивното производство и адвокатско възнаграждение, заплатено по банков път на процесуалния представител на жалбоподателя/.

Мотивиран от изложеното, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № № 263062 от 01.11.2019 г., постановено по гр.д. № 78062/2018 г. по описа на СРС, Гражданско отделение, 173 състав, като вместо това постановява:

ОТХВЪРЛЯ предявения по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК установителен иск за признаване за установено в отношенията между страните, че „У.К.Б.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, пл. „****“, дължи на Т. Д. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. Враца, ул. *****, на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД сумата от 1250,00 лева /част от претенция в общ размер на 2666,53 лева/, представляваща надвзети за периода м.01.2016г.-м.11.2017г. възнаградителни лихви по Договор за банков кредит № 1611/27.09.2007г., сключен между страните, за което вземане е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК от 15.10.2018 г. по ч.гр.д. № 3933/2018 г. по описа на СРС.

ОСЪЖДА Т. Д. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. Враца, ул. *****, да заплати на „У.К.Б.“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, пл. „****“, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК сумата от 849,20 лева – разноски за първоинстанционното производство и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 524,20 лева – разноски за въззивното производство.

Решението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____